

illud ponit super Altare. Tunc sumit e credentia naviculam manu sinistra, et se locat prope infimum gradum Altaris versa facie ad partem Evangelii.

654. Ad exitum thurificationis, videlicet quum Celebrans frontem Altaris incensat in parte Epistolae, Caeremoniarius Planetam dimitit, et posita manu dextera sub dexteram Celebrantis, ipsam osculatur et recipit ab ea thuribulum, dum sinistra manu recipit capulum seu extremitatem catenularum, quam pariter osculatur. Postea descendit in planum, habens a sinistris paulo inferius Thuriferarium: et ibi Sacerdotem triplici ductu incensat, ipsum ante et post profunda reverentia honorans.

655. Thuriferarius tunc accipit a Caeremoniario thuribulum et manet prope credentiam ut prius. Caeremoniarius adsistit Celebranti ad Missam a latere Epistolae, et Acolyti genuflexi manent in primo gradu Altaris.

656. Post Epistolam Acolyti surgunt, et ille, qui partem Epistolae tenebat, accedit ad suppedaneum et, accepto Missali, descendit in planum, et, facta una cum altero Acolytho genuflexione in medio, illud locat super Altare ad cornu Evangelii, et descendens locum tenet, quem habebat alter Acolythus, qui, peracta genuflexione, alteram partem adit.

657. Dum Celebrans legit Evangelium, Acolyti stant in locis suis.

658. Nec liber Evangelii nec ipse Celebrans incensetur, quia haec incensatio locum habet solum in Missa proprie solemini cum Ministris paratis.

659. Dum Celebrans legit Evangelium vel dicit *Credo*, Caeremoniarius accipit de credentia Calicem et

defert ad Altare ubi explicat Corporale, bursam locat versus cornu Evangelii. Manebit ibidem scilicet in medio aliquantulum versus partem Epistolae.

660. Dicto a Celebrante ad Offertorium: *Oremus*, Acolyti surgunt, et facta genuflexione in medio, ambo procedunt ad cornu Epistolae. Ibi primus ascendit ad suppedaneum et accipit de manu Caeremoniarii velum Calicis, quod defert ad credentiam; interim secundus extendit super Altare manutergium, super quod ponit pelviculam cum ampullis. Reversus primus Acolythus ascendit ad primum gradum, et more solito ministrat cum osculis vinum et aquam Caeremoniario, reddens ampullas secundo, qui ipsas reponit super credentiam simul cum pelvicula, super quam relinquet ampullam aquae, ponens manutergium ad sinistram pelviculae implicatum.

661. Recedente Celebrante ad medium Altaris, redundunt et Acolyti ad planum prope gradus Altaris; interim ascendit Thuriferarius porrigens naviculam Caeremoniario ut prius. Imposito incenso et reposita navicula super credentiam, pergit ad latus Evangelii et amovet Missale.

662. Ad incensationem Oblatorum, Caeremoniarius manu dextera teneat pedem Calicis et sinistra Planetam, et facta genuflexione amovet Calicem ad partem Epistolae, et incensata Cruce reponit suo loco; iterum genuflectit et Celebrantem comitatur.

663. Thuriferarius, absoluta incensatione a parte Evangelii, reponit super Altare Missale, et pergit ad latus Epistolae, et dum Caeremoniarius incensat Celebrantem, se sistens paulo inferius, Caeremoniarium a sinistris, a quo accepto thuribulo, manebit prope cre-

dentiam. Si vero in Sacristiam reverti debeat, ut in fine Praefationis redeat cum deferentibus intorticia, peracta prius in eorum medio genuflexione respective reverentia se sistet prope credentiam.

664. Caeremoniarius incensato Celebrante adsistit Missali ad latus Evangelii, et Acolyti aquam et manutergium ministrant Celebranti pro lotione manuum, quo facto in locum suum redeunt.

665. Dum Sacerdos manus extendit super Oblata, Thuriferarius vel per seipsum vel per Caeremoniarium immittat incensum in thuribulum; et navicula posita vel super credentiam vel super gradum infimum Altaris, maneat genuflexus in cornu Epistolae ad incensandam ter Hostiam et similiter Calicem.

666. Ante Elevationem Caeremoniarius accedit ad dexteram Celebrantis, et ibi in superiori gradu Altaris genuflexus, dum Sacramentum elevatur, attollet partem posteriorem Planetae, dum Celebrans genuflexionem facit, et primus Acolythus campanulam pulsabit. Thuriferarius vero tum Hostiam, cum Calicem thurificat, ante et postea se profunde inclinabit.

667. Post Elevationem Thuriferarius in medium redit inter deferentes intorticia, qui surgentes simul genuflexionem simplicem facient, et ad Sacristiam revertentur. Thuribulo deposito (non enim amplius eo opus est), Thuriferarius redibit vel in Chorum, vel ad Altare, se sistens genibus flexis prope credentiam, aut in primo gradu Altaris laterali in cornu Epistolae; Acolyti autem ad Altare reversi, facta in medio genuflexione una cum Thuriferario, geniculabunt hinc inde super primum gradum Altaris; Caeremoniarius vero ad librum accedit

in cornu Evangelii, ubi manet usque ad *Agnus Dei*, vertens folia quoties opus erit.

668. Dicto a Celebrante *Agnus Dei*, Caeremoniarius, facta genuflexione, sumat ex credentia instrumentum pacis et purificatorium, ascendat ad suppedaneum Altaris a cornu Epistolae, et ibi genuflexus, postquam Sacerdos recitaverit Orationem *Domine Iesu Christe, qui dixisti etc.* et osculatus fuerit Altare, preebeat idem instrumentum osculandum ipsi Sacerdoti, cui ad verba *Pax tecum* respondebit: *Et cum spiritu tuo;* et assurgens, facta ibidem genuflexione, descendat, et stans dabit osculandum duobus Acolythis dicens: *Pax tecum,* et similiter Thuriferario, si adsit, respondentibus singulis: *Et cum spiritu tuo.*

669. Deinde, facta in medio genuflexione, ipse Caeremoniarius et non unus ex Acolythis nec Thuriferarius, idem instrumentum pacis deferet ad Chorum, pacem singulis daturus.

670. Cum ad Chorum pervenerit, nulla facta reverentia (quia praesente SS. Sacramento nulli debetur reverentia), preebeat osculandum instrumentum pacis digniori stans, etiamsi sit Minister Generalis aut Provincialis; postea Sacerdotibus ad latus Superioris seu dexterum, deinde ad sinistrum: postea prosequatur pacem offerens Clericis, et tandem Laicis; nunquam vero saecularibus cuiuscumque gradus, praeter Magistratus in forma solemni assistentes. Post quodlibet osculum tabellam pannulo albo abstergat. Demum in Presbyterium redeat, et ibi instrumentum coopertum deponat super credentiam.

671. Postquam Celebrans sacram Hostiam sumpserit, primus Acolythus surgat, et, peracta genuflexione,

procedat ad credentiam, pelviculam cum ampullis deferat ad Altare ad purificationem et ablutionem more solito Celebranti administrandam, et ad credentiam reponat; deinde transeat ad medium Altaris in plano.

672. Alter Acolythus interea surgit, ascendit ad Altare, et sumpto Missali cum legili descendit et ipse in medium, ibique simul cum primo Acolytha genuflexione facta, Altare ascendit, et deponit Missale in cornu Epistolae; adinvento in ipso quod legendum est a Celebrante, descendit et geniculat proprio loco.

673. Interim Caeremoniarius Altare ascendit ad sinistram Celebrantis, purificatum calicem a Celebrante accipit, cooperit illumque in medio collocat, vel ad credentiam defert.

674. Si quid temporis supersit, Caeremoniarius Celebranti ad Missale adsistat illudque, dicto Postcommunione seu Postcommunionibus, claudit; deinde pergit ad cornu Evangelii ubi, genibus flexis accepta benedictione, tenet tabellam Evangelii dum Celebrans illud legit, semper stans, etiam ad *Et Verbum caro factum est.*

675. Si ultimum Evangelium legendum sit in Missali, dicto a Celebrante *Ite Missa est*, surgit primus Acolythus: facta genuflexione, ascendit ad Altare, sumit Missale more solito, et defert in cornu Evangelii. Uterque Acolythus inde genuflexus suo loco benedictionem recipit, et inde surgens stat usque ad Evangelii finem (Caeremoniarius vero ad Missale in eodem cornu Evangelii): quo expleto, secundus Acolythus tollit Missale cum legili et illud in cornu Epistolae remittit clausum, apertura ad medium Altaris conversa.

676. Cum Celebrans ab Altari descenderit, peracta cum ipso genuflexione, ad Sacristiam revertuntur eodem ordine quo venerant; ibi facta primum reverentia Crucis, deinde Celebranti, illum adiuvant Acolyti in deponendis sacris vestibus; et ipsius postea osculata dextera, superpelliceum deponunt.

677. Ubi Caeremoniarius haberi nequit, primus Acolythus eius vices supplebit quoad solas incensationes, quin tamen Celebranti ad eius latus assistat, folia Missalis vertat, Calicem detegat ante Offertorium et tangat ad incensationem Oblatorum etc. Et si duo simpliciter sint Clerici inservientes, partes Thuriferarii faciet similiter primus Acolythus, thuribulo vel in Choro vel ad credentiam deposito.

ARTICULUS II.

DE SACRIFICIO MISSAE IN SPECIE

CAPUT I.

DE RITU SERVANDO IN MISSA PRIVATA GENERATIM.

§ I. — *De praeparatione ad Missam.*

678. Sacerdos celebraturus Missam, praevia Confessione sacramentali, quando opus sit¹, et saltem Matutino cum Laudibus absoluto, orationi aliquantulum vacet.

679. Nemo stricte tenetur Psalms ac preces praeparatorias *Ne reminiscaris* etc., quae in capite Missalis inveniuntur, recitare, valde tamen conveniens est et aequum, orationes ab Ecclesia statutas omnibus aliis precibus praeparatoriis anteponere.

680. Si quis illas recitat, animadvertis, quod Antiphona *Ne reminiscaris* etc. ante Psalms duplicanda sit in omnibus festis duplicitibus; in semiduplicibus, simplicibus et Feriis inchoatur tantum, et *Alleluia* non nisi tempore paschali adiicitur.

681. Nunquam tamen Sacerdos omittat formare intentionem celebrandi, v. g. recitando illud: *Ego volo*

¹ Concil. Trid. Sess. XIII, c. 7.

celebrare Missam etc.¹, ac applicandi Sacrificium Missae ad determinatum finem.

682. Post praeparationem Sacerdos Missale accipit, Missam inspicit, si omnia dicenda suis signaculis sint signata, ne cum ad Altare venerit, inutiliter folia Missalis vertere et dicenda hinc et illinc quaerere cogatur, adstantes fastidian, ac ipse in Sacrificio ex oblivione vel inadvertentia errores committat.

683. Postea manus lavat recitans Orationem *Da, Domine, virtutem* etc., ad paramenta accedit et Calicem praeparat.

684. In praeparatione Calicis attendendum est, ut hostia sit integra et a fragmentis mundata; nitida sint purificatorium et Corporale, Corporale penitus reconditum intra bursam, cuius apertura sit ad Celebrantem versa.

685. In hostia consecranda imago Crucis cum Crucifixo impressa sit², nisi alia adsit consuetudo³.

686. Calice parato, Amictum in extremitate prope chordulas utraque manu accipit, Crucem quae in medio est osculatur, illud capiti imponit circumducens manum dexteram super humerum sinistrum, atque extendit super caput ipsum dicens: *Impone, Domine, capiti meo* etc.; interim chordulas sub humeros reducit, iisque se praecingit et infra pectus utramque coniungit et alligat.

687. Formare Crucem super frontem, pectus et humeros antequam Amictus accipitur, non est de praece-

¹ Gregorius XIII PP. concessit cuilibet dicenti hanc Orationem indulgentiam 50 dierum.

² Benedict. XIV, De Sacrificio Missae l. 1, c. 6, n. 5.

³ S. Rit. C. 26 Apr. 1834, in una Imolen.

pto (convenit tamen); si quis autem hoc signo se munire vult, id faciat priusquam Amictum manibus tangat sibique imponat.

688. Albam ipse accipit vel a Ministro, et tunc iunctis manibus et capite aliquantulum inclinato, eam primo imponit humeris, deinde in manicas dexterum et sinistrum brachium inducit, ad pedes illam defluere facit, ac proin ita decenter componit, ut ex omni parte aequa pendeat, totum habitum tegat, minime autem pedes contegat, aut sub pedibus defluat, sed ab humo duos fere digitos distet. Interea dicit: *Dealba me, Domine*, etc.

689. Dum Cingulum a Ministro porrigitur, quo Albam circa lumbos constringit, Sacerdos dicit: *Praecinge me, Domine*, etc, Cingulum duplicatur et capita ad terram dimittuntur, ut ipsis Stola possit cohiberi.

690. Dum Manipulum sumit, illud in medio ubi est Crux osculatur, et brachio sinistro, nempe inter pulsum et cubitum, imponit dicens: *Merear, Domine*, etc.; dein Minister Manipulum taeniis Sacerdotis brachio alligat, ut non excurrat.

691. Stolam ambabus manibus ipse, vel a Ministro, accipit; illam ubi est Crux osculatur, eam inter cervicem et humeros (et non inter humeros et tergum, ut aliqui faciunt) sibi imponit, et ita aptat, ut neque super Planetam neque per humeros effluat, transversim ante pectus partem dexteram sinistram superimponit in modum Crucis, deinde extremo Cingulo utramque a lateribus cohabet. Dum Stolam sibi imponit, recitat Orationem: *Redde mihi, Domine*, etc.

692. Postremo Sacerdos Planetam induit, illamque ante pectus et post tergum defluentem chordulis in

parte interiori ante pectus illigat, Orationem interea dicens: *Domine, qui dixisti* etc.

693. Soli Episcopo ¹ licet in Altari sacra induere indumenta; quod si alius Sacerdos ex quadam necessitate ad Altare sacra induere debet vestimenta, hoc in cornu Evangelii et non in medio Altaris faciat ².

§ II. — *De ingressu ad Altare.*

694. His sacris indumentis paratus Sacerdos Calicem manu sinistra sumit, dexteram extensam superimponens bursae, elatumque ante pectus, non tamen sibi applicatum, neque nimis longe ab ipso; Crucem profunda vel, si Crux non adsit, imaginem principalem Sacrarii media reverentia, capite cooperito ³, salutat, et ad Altare procedit, praecedente Ministro cum Missali.

695. Quamvis Rubrica non praecipiat, ut in aditu Ecclesiae aquam benedictam a Ministrante accipiat, seque ipsa signet, tamen more Fidelium, qui Ecclesiam ingrediuntur, hoc faciat, si commode fieri possit, alias omissat ⁴.

696. In ingressu ad Altare nunquam Ministrum praecedat aut solus egrediatur, gravitatem, modestiam animumque in Deo intentum praeseferat, oculos habens

¹ Excipe Praelatos privilegiatos, ut sunt Romae Protonotarii Apostolici ad instar participantium, dummodo habitu praelatitio sint induti, ut videri potest in Constitut. Pii IX, 28 Aug. 1872.

² Ex pluribus S. Rit. C. Decretis.

³ S. Rit. C. 14 Jun. 1845.

⁴ S. Rit. C. 27 Martii 1779, in una Ord. Min. ad 14.

demissos sine ulla affectatione, aut ostentatione, aut timore.

697. Si Sacristia duas habeat portas ad latera Altaris, Sacerdos egredi debet a cornu Epistolae, et regredi per cornu Evangelii¹.

698. Salvo speciali privilegio S. Sedis, vel consuetudine immemorabili, in Missis privatis nemo nisi solus Episcopus duos Ministros habere potest²; in aliis autem Missis non stricte privatis et quasi-conventionalibus aut conventionalibus, tolerantur duo Ministri³.

699. De transitu Celebrantis ante Altare, SS. Sacramentum, Reliquias, etc. etc., vide num. 458.

700. Sacerdos Calicem gestans neminem salutat, praeterquam si occurreret proprio Episcopo, magno aliquo Praesuli, Principi regnanti aut alteri Sacerdoti parato ad Altare procedenti vel inde redeundi.

701. Si transitus esset angustus, qui accedit ad Altare, locum cedit de Altari redeungi, qui modeste excipit, nulla mora renuendo interposita.

702. Cum ad Altare venerit Sacerdos, in medio subsistit ante infimum gradum, caput nudat, inclinationem profundam Crucis, si vero aderit SS. Sacramentum in Tabernaculo reconditum, aut Reliquia SS. Crucis exposita, genuflexionem usque ad terram in pavimento, minime vero in infimo gradu, peragit, Altare ascendit, pede dextero praeeunte, Calicem versus cornu Evangelii statuit, ac deinde Amictum, quo coopertus fuerat in accessu, adaptat.

¹ S. Rit. C. 12 Aug. 1854, in Brioc. ad XVII.

² S. Rit. C. 7 Aug. 1627, in una Castri Durant.: 19 Iulii 1659,

27 April. 1818, et 27 Augusti 1822.

³ S. Rit. C. 12 Sept. 1857, in una Molin. ad 7 et 8.

703. His peractis, utraque manu Calicis velum demittit, bursam a Calice amovet, Altari imponit rectamque sustinet manu sinistra, dextera vero Corporale extrahens in Altari deponit; ac deinde bursam eadem manu dextera sumptam locat versus cornu Evangelii, applicans eam gradui quo insistunt candelabra, vel candelabris ipsis, si gradus desint, ita tamen, ut a guttis cerei forsan defluentis sit remota. Haec peragens, manum sinistram Altari impositam tenet.

704. Advertendum autem, ut apertura bursae semper sit versus medium Altare, nisi quaedam imago aut sacrum emblema inscriptum sit, quod alium statum requireret.

705. Deinde Celebrans ambabus manibus Corporale in medio Altaris totum explicat, ita tamen, ut ultima pars, quae explicatur, sit ea quae respicit Sacerdotem, sicut et vice versa faciendum est, dum clauditur. Extremitas Corporalis a fronte Altaris spatium digiti, aut etiam duorum digitorum absit, ne Celebrans cum ad populum convertatur, Planeta aut Manipulo illud insimul cum Calice secum ducat.

706. Corporali extenso super Altare, Calicem manu sinistra ad nodum accipit, et superimposita dextera sistit in medio Corporalis, et non in anteriori parte, ne impedimento sibimet sit ad osculandum Altare; velum ex parte anteriori ita extendit, ut totus Calix congregatur¹.

707. Iunctis hinc manibus, accedit ad latus Epistolae, Missale super legili aperit (non enim a Ministro, sed

¹ S. Rit. C. 1 Mart. 1698, in una Pragen.

ab ipso Celebrante aperiendum est¹⁾ ad signaculum quod Missam celebrandam monstrat, manibus semper iunctis ad medium Altaris redit, et quin ibi moretur, praevia Cruci mediocri inclinatione, versus cornu Epistolae faciem vertit, et iunctis manibus descendit in planum, ubi rursus ad Altare convertitur ad incipiendam Missam. Non descendat tamen, antequam candelae fuerint accensae.

§ III. — De principio Missae usque ad Offertorium.

708. Sacerdos in plano Altaris stans, ibi profundam facit Cruci inclinationem, seu genuflexionem unico genu super infimum gradum, si SS. Sacramentum in Tabernaculo asservatur (cum genuflectit, nullam facit postea reverentiam seu inclinationem), ac se erigens et signum Crucis more solito formans, Missam incipit dicens: *In nomine Patris etc.*, recitat *Introibo et Psalmum Iudica me Deus*. Ad *Gloria Patri* inclinat caput; ad versum *Adiutorium nostrum etc.* iterum se signat.

709. *Confiteor* profunde inclinatus recitat more solito, non se vertens versus Ministruum ad verba *vobis fratres et vos fratres*, quod in Missa solemini tantum est observandum. Ter pectus sibi percutit dicens *mea culpa etc.*, dextera aperta et extensa digitis simul iunctis, sinistra infra pectus posita: et profunde inclinatus manet usque dum responderit *Amen*, post *Misereatur tui etc.* dictum a Ministro, et tunc se erigit.

¹⁾ S. Rit. C. 7 Sept. 1816.

710. Dicto a Ministro *Confiteor*, Sacerdos semper erectus dicit *Misereatur vestri ac Indulgentiam etc.*, se signans more solito.

711. Ad verba *Deus, tu conversus etc.* se mediocriter inclinat, et ita manet usque ad *Oremus: Aufer a nobis*. Cum autem *Oremus* pronuntiat, aperit et iungit manus se erigens et Altare ascendit, Orationem illam recitans, seu potius prosequens in via.

712. Cum ad supremum gradum advenerit, mediocriter inclinatus manusque iunctas extremitati anteriori Altaris ita imponens, ut digitii minimi frontem Altaris contingent, recitat aliam Orationem: *Oramus te, Domine, etc.* Ad verba *quorum reliquiae hic sunt*, osculatur Altare in medio ante Calicem et non ad latus, manibus aequaliter super Altare, sed extra Corporale extensis.

713. Altari osculato, quin ullam reverentiam aut inclinationem Cruci faciat, accedit, iunctis manibus, ad cornu Epistolae absolvens interea praedictam Orationem; Introitum Missae legit, signans se signo Crucis (in Missis vero Defunctorum signans signo Crucis liberum, quin eum tangat, manu sinistra super Altare posita¹⁾ ad frontem, pectus et humeros, manu sinistra ante pectus posita, quod signum ad iteratum Introitum non iterabit. Ad *Gloria Patri* caput inclinat versus Crucem.

714. Post Introitum accedit ad medium Altaris, ubi, omissa inclinatione Cruci, iunctis semper manibus, *Kyrie eleison* recitat alternatim cum Ministro; quod si Minister non responderet ex inadvertentia, aut quia absens, ipse Celebrans totum supplere deberet.

¹⁾ S. Rit. C. 7 Septemb. 1816, ad 42.

715. Post *Kyrie eleison*, dicitur *Gloria in excelsis*. Haec dicens Sacerdos, quin prius manus Altari imponat, eas disiungit, elevat usque ad humeros, quin tamen oculos ad Crucem extollat. Ad verbum *Deo* manus iterum iungit, caput tantum inclinans. Stans erectus manibusque semper iunctis, Hymnum prosequitur usque ad finem. Ad verba *Adoramus te, Gratias agimus tibi, Iesu Christe, Suscipe deprecationem nostram*, ut supra dictum est, caput inclinat. Ad verba autem *Cum sancto Spiritu* etc. se signat a fronte ad pectus et humeros, et quin manus iungat, cum Rubricae Missalis nihil dicant¹; ac dicto *Amen*, Altare osculatur, se erigit, manus ante pectus iungit, ad populum se convertit, ac manus disiungens et iterum statim coniungens, dicit *Dominus vobiscum*.

716. Ad *Dominus vobiscum, Orate fratres*, et quoties Sacerdos ad populum se vertit, renibus Altari non insistat, sed paululum ab Altari recedat, ne aut timidus aut fractus appareat.

717. Si non dicendum sit *Gloria in excelsis*, dicto ultimo *Kyrie eleison*, statim osculatur Altare et dicit *Dominus vobiscum*.

718. Dicto *Dominus vobiscum*, cui Minister respondeat *Et cum spiritu tuo*, versus cornu Epistolae se convertit, ad Missale accedit, ac manus disiungens, elevans ac simul coniungens, facta interim inclinatione Crucis, dicit *Oremus*; dein iterum manus extendit et Orationem dicit. Ad *Per Dominum nostrum* etc. manus iungit, et ad verba *Iesum Christum* caput Crucis

inclinat. Si in conclusione dicitur *Qui vivis et regnas*, aut *Qui tecum vivit et regnat*, caput non inclinatur nec ad Crucem, nec versus librum, et manus non iunguntur, nisi ad verba *in unitate Spiritus sancti Deus*.

719. Eodem modo ut Oratio prima, dicuntur et concluduntur Commemorationes, si quae sint; quod si plures sint, *Oremus* ad primam tantum, et conclusio nonnisi in fine ultimae Orationis dicuntur.

720. Orationes sequitur Epistola, quam manibus libro aut Altari impositis dicit, ita tamen, ut palmae manuum aliquo modo Missale tangent¹.

721. Post Epistolam eodem modo tenens manus, Graduale prosequitur (et Tractum tempore scilicet Septuagesimae et Quadragesimae, servatis hoc tempore servandis), quo dicto sine mora manibus iunctis ante pectus, in medium Altaris redit, omittens quamcumque inclinationem.

722. Si casu vero contingat, ut Sacerdos ipse Missale ad cornu Evangelii portare debeat, tunc illud cum legili aut pulvinari ambabus manibus accipit, in medio Crucem salutat, et ita legile collocat, ut pars inferior Missalis sit paululum conversa ad latus Epistolae, deinde in medium Altaris redit, ut recitet *Munda cor meum* et *Iube Domine benedicere*.

723. Stans in medio Altaris, oculos ad Crucem elevat, statimque eos dimittit; deinde manibus iunctis ante pectus neque appositis Altari, se profunde inclinat ac recitat *Munda cor meum* et *Iube Domine benedicere*

¹ S. Rit. C. 12 Nov. 1831, in una Marsor. ad 30.

¹ Vid. Rit. celebr. Miss. t. VI, n. 1.